

Pòrtic

El Primer Congrés Català de Geografia, convocat per la Societat Catalana de Geografia, ha representat, segurament, la culminació d'un debat plantejat en el camp de la geografia amb intensitat almenys des dels anys cinquanta. Però, a més, ha volgut ésser l'inici d'una discussió més generalitzada, tendent a la recerca de solucions que la ciència i el país necessiten per als problemes que han posat en evidència les modificacions tan nombroses que s'han produït a Catalunya i al si de la seva societat els darrers anys.

«La Societat —va escriure J. M. Bricall— ha de disposar de solucions assenyades i raonables i per això la reflexió ha d'ésser el fruit de l'esforç i de l'estudi». Aquesta, certament, ha estat la missió del Primer Congrés Català de Geografia, que acaba de cloure les seves sessions.

En el plantejament de moltes ponències i conferències i de moltes comunicacions que s'han presentat i en les converses que s'hi han efectuat, s'ha posat de relleu que el Congrés havia de trobar una via d'actuació actual, d'acord amb els corrents més nous de la geografia, una via que fos capaç de conduir vers el desenvolupament integral del país.

A Catalunya tot ha canviat i no es poden mantenir més els esquemes heretats. No es pot oblidar que «cap estructura primitiva ha de seguir limitant el significat i les possibilitats d'elaboracions posteriors», sobretot quan la realitat canvia tant i de manera tan sobtada.

Només cal veure el que ha passat amb el nombre d'habitants i només cal pensar en les repercussions que aquest fenomen ha tingut a Catalunya. L'any 1936, a Catalunya hi havia 21 ciutats de més de deu mil habitants. Aquells anys, Barcelona assolí el milió d'habitants, cosa que representava el 36,3% de la població catalana. L'any 1970, les ciutats de més de deu mil habitants eren 24 i Barcelona assolia 1.745.000 habitants, el 34% de la població catalana. L'any 1986, ja eren 77 les ciutats de més de 10.000 habitants, de les quals 41 sobrepassaven els 20.000 habitants i aplegaven el 75% de la població de Catalunya.

Amb això sol ja es constata que la societat catalana s'ha urbanitzat: més del 87% de la població de Catalunya viu en nuclis superiors als cinc mil habitants. Aquest fet comporta, doncs, un canvi d'enfocament general. Si abans —un abans molt recent— l'enfocament

era estrictament industrial, ara és el sector terciari el que s'ha de considerar com el motor del desenvolupament, amb una atenció cada vegada més gran als transports i a les comunicacions, a l'establiment de centres comercials nous i de lleure, amb una cura cada vegada més gran pels emplaçaments nous educatius, sanitaris, assistencials, etc., i per l'engrandiment i la complexitat dels sectors metropolitans. I amb una vigilància cada vegada més gran envers les repercussions d'aquests canvis en la natura i en els sectors d'ambient més «natural».

En la diversitat de les aportacions al Congrés són vives aquestes preocupacions que generen la constatació dels desequilibris i que són presents no solament entre els tècnics, els científics i les Institucions, sinó, també i molt especialment, a les poblacions que veuen alterar vertiginosament les seves condicions de vida.

Calia convocar una reunió per debatre totes aquestes qüestions i les que afecten la docència de la geografia, el seu contingut i la seva metodologia. Calia intentar rompre el cèrcol establert per l'aïllament i pel treball individual, dogal que, massa vegades impossibilita la convivència i el debat, i assolir resultats eficaços.

Això fou el Congrés de Geografia que ha estat, almenys, una experiència extremadament positiva que s'ha pogut realitzar gràcies a la col·laboració de molts geògrafs, d'entitats i d'institucions i a l'entusiasme de tots.

* * *

Aquest número 26 de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia» vol presentar de manera breu i resumida, el que ha estat el Congrés, les tasques del qual es presenten agrupades en quatre seccions:

- I Actes amb motiu del Congrés
- II Els actes del Congrés
- III Altres actes durant el Congrés
- IV Després del Congrés

Durant aquests dies hi ha hagut qui ha dit que potser era curt el nombre de Ponències, i que s'hauria pogut ampliar per evitar que alguns temes haguessin de ser tractats, al seu criteri, amb excessiva brevetat. Ara bé, la limitació necessària del nombre de les Ponències era imposada per la voluntat de poder dedicar el màxim temps possible a les comunicacions i a la discussió general, convençuts que, fent-ho així, s'atorgava una mica més de temps als que s'havien inscrit i volien expressar la seva opinió, o sigui als que han estat, de debò, els indiscutibles protagonistes del Congrés.

Al número 26 es troben, finalment, les relacions de les Institucions públiques i de les empreses privades que han patrocinat els treballs del Congrés, la relació dels conferencians, dels ponents i la relació de tots els inscrits: Aquest número de la revista de la Societat Catalana de Geografia és, doncs, l'expressió pública de l'agraïment a tots els que han participat i encoratjat la realització del Primer Congrés Català de Geografia.

L L . C . i S .